

İKTİSADA GİRİŞ 1

MAL: Üretiminde kıt kaynakların kullanıldığı, insan ihtiyaçlarını karşılama özelliğine sahip fiziki varlığı olan ürünlerdir.

HİZMET: Üretiminde kıt kaynakların kullanıldığı, insan ihtiyaçlarını karşılama özelliğine sahip fiziki varlığı olmayan ürünlerdir.

MARJİNAL FAYDA: Belirli bir zaman diliminde bir maldan, bir birim daha fazla tüketilmesi sonucunda ortaya çıkan toplam faydadaki değişme olarak tanımlanır.

Marjinalistler azalan marjinal fayda varsayımını kullanarak, bireyin bir mala ilişkin talep eğrisinin negatif eğimli olduğunu ispatlamaya çalışmışlardır.

İKAME ETKİSİ, malın fiyatının artması durumunda, ilgili malın diğer mallara göre nispeten pahalı olması nedeniyle daha az talep edilmesidir.

GELİR ETKİSİ ise malın fiyatı arttığında, tüketicinin satın alma gücü azalacağı için (reel gelir azalması); hem fiyatı artan hem de diğer mallardan satın alabileceği miktarlar azalır.

- **NORMAL MAL:** Gelir artarken talebi artan mallara **Normal Mal** denir.
- **DÜŞÜK MAL:** Gelir artışı durumunda talebi azalan mallara ise **Düşük Mal** denir.

ARZDAKİ DEĞİŞMELERİN (KAYMALAR) SEBEPLERİ:

- Girdi Fiyatlarındaki Değişmeler
- Teknolojik Gelişmeler
- Beklentiler
- Üretici (Satıcı) Sayısındaki Değişmeler
- Vergi ve Sübvansiyonlar

AŞIRI ARZ YA DA ARTIK, veri fiyat düzeyinde arz edilen miktarın talep edilen miktardan fazla olma durumudur.

TAM İNELASTİK TALEP: Esneklik katsayısının olası en düşük değeri sıfırdır. $Ed= 0$ olması durumunda fiyattaki bir değişme talep edilen miktarda hiçbir değişmeye neden olmayacaktır. Bu durum **tam inelastik talep** olarak tanımlanır ve talep eğrisi dikey bir doğru şeklini alır.

TALEBİN GELİR ESNEKLİĞİ: Parasal gelirden ortaya çıkan yüzde bir oranındaki bir değişiklik sonucu talep miktarında meydana gelen yüzde değişmedir.

Gelir arttığında talebi artan mallara **normal mal**, gelir arttığında talebi azalan mallara **düşük mal** denir.

ARZ ESNEKLİĞİ, Üreticilerin fiyat değişimlerine karşı duyarlılıklarını ölçmektedir.

PIYASA TALEP ŞEDÜLÜ: Belirli bir zaman diliminde farklı fiyat düzeylerinde piyasada etkileşimde bulunan tüm tüketicilerin talep ettikleri mal miktarlarını gösteren tabloya denir.

FAYDA: Bireyin tüketilen mal ve hizmetten elde edeceği memnuniyettir.

İktisatçılardan bir kısmı faydanın ölçülebileceğini öne sürmüşlerdir. Faydayı ölçmek için "UTİL" adı verilen bir birim ya da doğrudan parayı kullanmışlardır. Bu gruba sayısalcılar ya da kardinalistler denilmektedir.

MARJİNAL ANALİZ, mevcut şartlar değiştiğinde ortaya çıkacak durumun incelenmesidir. Örneğin; bir öğrenci iktisat çalışmak için haftada 5 saat yerine 6 saat ayırmaya karar verdiğinde marjinal analize göre hareket ediyor demektir.

POZİTİF İKTİSAT: İktisadın ne olduğunu belirlemeye çalışan ve değer yargısı içermeyen bölümdür.

NORMATİF İKTİSAT: Toplumsal refahın en üst düzeyde sağlanabilmesi için ne olması gerektiğini inceler.

KARMA EKONOMİK SİSTEM; özel mülkiyetin yanında kamu mülkiyetini de kabul eden, piyasa mekanizmasının yanında müdahaleyi de içine sindirebilen, fiyat mekanizmasının yanında merkezi planları da uygulama çabası içinde olan bir sistem niteliği taşımaktadır.

Bir malın talebi artıyor (talep eğrisi sağa kayıyor) arzı azalıyorsa (arz eğrisi sola kayıyor) fiyat kesinlikle artar, miktar ise arz ve talepteki değişikliğin hangisinin daha büyük olduğuna göre değişir. Arz, talepteki artıştan daha fazla azalırsa miktar azalır. Talep daha fazla artarsa da miktar artar.

İkame mallar için çapraz fiyat esnekliği pozitif, tamamlayıcı mallar için çapraz talep esnekliği ise negatiftir.

İki malın esnekliği ile ilgili bir durum söz konusu ise bu mallar ya ikame ya da tamamlayıcı mallardır.

Arz Esnekliğini Etkileyen Faktörler:

- Üretim faktörlerinin (girdilerin) mevcudiyeti
- Teknoloji
- Zaman